

KAITSEMINISTEERIUM

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Teabevaldaja: Kaitseministeerium

Märge tehtud: [Keh tiv alates]

Juurdepääsupiirang kehtib kuni: [Keh tiv kuni]

Alus: [Alus]

Siseministeerium
Pikk 61, 15065 Tallinn
info@siseministeerium.ee

Teie: 23.09.2025 nr SIM/25-1033/-1K

Meie: 31.10.2025 nr 5-7/25/89-5

Abipolitseiniku seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Kaitseministeerium kooskõlastab Siseministeeriumi esitatud abipolitseiniku seaduse eelnõu järgmiste märkustega arvestamisel:

1. Kaitseministeerium palub eelnõu paragrahvi 10 punkti 17 eelnõust välja jätta või seda muuta esitades selles konkreetsed kaitseväeteenistuse andmestiku andmed, mida on taustakontrolli läbiviimiseks vaja töödelda ja põhjendada vajadust eelnõu seletuskirjas.

Eelnõu paragrahv 10 sätestab Politsei- ja Piirivalveameti õiguse töödelda taustakontrolli raames abipolitseinikuks kandideerija erinevaid andmeid. Muu hulgas nähakse ette kaitseväeteenistusega seotud andmete kontrollimist (eelnõu § 10 p 17). Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, milliseid kaitseväeteenistuse andmeid silmas peetakse ning mis on nende andmete taustakontrolli käigus töötlemise täpne eesmärk. Samuti puudub andmete saamise ja kontrollimise protsessi regulatsioon. Selgitame, et kaitseväeteenistuse andmeid töödeldakse kaitseväekohustuslaste registris. Andmesubjekti kaitseväeteenistuse kohta kantakse registrisse teave kaitseväelase töotuse andmise, ajateenistusse asumise ja ajateenistuse lõpetamise, tegevteenistusse asumise ja tegevteenistuse lõpetamise, õppekogunemise ja lisaõppekogunemise, reservis olemise, sõjaväelise auastmega ametikohale nimetamise, sõjaväelise väljaõppe ja väljaõppe astme, mobilisatsioonikäsu ja naissoost isiku ajateenistusest loobumise kohta. Andmesubjekti kaitseväeteenistuse käigu kohta kantakse registrisse teave viimasele rahuaja ametikohale nimetamise, viimasele sõjaaja ametikohale nimetamise, sõjaväelise auastme andmise, sõjaväelise väljaõppe ja väljaõppe astme kohta ning kaitseväekohustuslaste sõjaväearvestuse eriala kood. Kaitseväeteenistuse andmestik, mis registrisse kantakse, on seega mahukas ja spetsiifiline. Kaitseministeeriumi hinnangul oleks isiku kaitseväeteenistuse andmetele piiramatu juurdepääsuõiguse andmine Politsei- ja Piirivalveametile ebaproportsionaalne, pidades silmas abipolitseinikuks kandideerija taustakontrolli eesmärgi. Politsei- ja Piirivalveametil on põhjendatud teadmismajadus kaitseväeteenistusega seotud andmetele abipolitseinikule kriisirolli määramisel, selle peatamiseks ja jätkamiseks. Millisel eesmärgil ja ulatuses on vaja abipolitseinikuks kandideerija taustakontrolliks kogu kaitseväeteenistuse andmestikku töödelda, eelnõu ega seletuskiri ei selgita.

2. Kaitseministeerium palub täiendada eelnõu 7. peatükki abipolitseiniku vastutust täpsustavate sätetega.

Eelnõu § 3 lõike 2 kohaselt tähendab koos tegutsemine II või III astme abipolitseiniku ning Politsei- ja Piirivalveameti ametniku ühiselt ülesande lahendamist ning lõige 3 selgitab, et abipolitseinik on riigivõimu esindaja, kes tegutseb Politsei- ja Piirivalveameti nimel. Samas vastavad eelnõu koostajad väljatöötamiskavatsuse tagasisides Justiits- ja Digiministeeriumi märkusele riigivõimu delegerimise piirangu kohta, et kavandatud abipolitseiniku volitused ei tähenda iseseisvat ja piiramatut riigivõimu teostamist, vaid toimuvad seaduses sätestatud raamides ning politseiametniku kontrolli all. Eelnõust ei selgu üheselt, kas ja millises ulatuses vastutavad abipolitseinikud lisaks distsiplinaarvastutusele politseiametniku korraldusi täites kolmandatele isikutele tekitatud varalise kahju eest (sätestatud on

vastutus Politsei- ja Piirivalveametile tekitatud kahju tekitamisel) ja kriminaalkorras. Samas sätestavad korrakaitseaduse § 16² lõige 2 ja Kaitseliidu seaduse § 38 ja § 39 koosmõjus Politsei- ja Piirivalveameti tegevusse kaasatud Kaitseliidu liikme vastutuse. Leiame, et sarnaste ülesannetega vabatahtlike osalemine politsei ülesannete täitmisel peab olema reguleeritud võimalikult ühetaoliselt, arvestades muuhulgas isikute võimalikku samaaegset kaasamist.

3. Kaitseministeerium teeb ettepaneku muuta eelnõu paragrahvi 37 lõiget 2 ja sõnastada see järgnevalt: „Politsei- ja Piirivalveamet peatab abipolitseiniku kriisirolli, kui isik nimetatakse sõjaaja ametikohale või riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohale või tema ameti- või töökohale määratakse riigikaitsealine töökohustus abipolitseiniku avalduse, kaitseväekohustuslaste registrist või töötamise registrist saadud andmete alusel. Peatatud kriisirolliga abipolitseinik võib jätkata talle käesoleva seaduse paragrahvi 4 lõigetes 1-3 määratud ülesannete täitmist.“. Palun täpsustada ka seletuskirja.

Kaitseministeeriumi hinnangul on asjakohane selgemalt sätestada Politsei- ja Piirivalveameti pädevus peatada kriisirolli abipolitseiniku avaldusest sõltumata ja vähendada selliselt sõjaaja ametikohal või riigikaitsealisel ameti- või töökohal oleva isiku paralleelsete kohustuste tekkimise võimalust. Täpsustada tuleks ka rakendusakti eelnõu.

4. Eelnevast tulenevalt palun täiendada eelnõu paragrahvi 36 lõiget 4 abipolitseiniku kriisirolli peatamise alusega ja sõnastada see: “(4) Politsei- ja Piirivalveametil on enne abipolitseinikule kriisirolli määramist, selle peatamiseks ning enne kriisirolli jätkumist käesoleva seaduse § 37 lõike 3 alusel õigus saada töötamise registrist teavet isiku töötamise kohta riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökohal ning kaitseväekohustuslaste registrist teavet isiku nimetamise kohta sõjaaja ametikohale.“.

5. Kaitseministeerium palub muuta eelnõu seletuskirjas paragrahvi 40 lõike 1 kohta antud ebaõiget selgitust ja viia see vastavusse eelnõu paragrahviga 36 ja paragrahvi 37 lõikega 1 ja 2 ning nende selgitustega.

Eelnõu ei muuda kehtivat regulatsiooni kriisirolliga abipolitseinikule sõjaaja ametikoha määramisel, samas ei vasta seletuskirjas paragrahvi 40 lõiget 1 puudutav lõik sellele regulatsioonile. Erinevalt seletuskirjas väidetust ei saa sõjaaja ametikohale määratud isikut määrata kriisirolliga abipolitseinikuks (vastav piirang on sätestatud eelnõu § 36 lõikes 3). Väär on seega paragrahvi 40 kohta antud selgitus, et Politsei- ja Piirivalveameti taotlusel vabastab Kaitseressursside Amet kriisirolli sooviva reservväelasest abipolitseiniku Kaitseväge sõjaaja ametikohalt. Korrektsed on seletuskirjas paragrahvi 36 ja 37 kohta antud selgitused. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et sõjaaja ametikohalt saab isiku vabastada Kaitseväge, mitte Kaitseressursside Amet, kellel on kaitseväekohustuslaste registri vastutava töötajana teabe vahendaja roll.

6. Kaitseministeerium juhib tähelepanu eelnõus kasutatud kriisiolukorra mõistele, mis käesoleval hetkel on õiguslikult sisustamata, ja palub see eelnõus avada või kasutada kehtivaid õiguslikke määratlusi. Kriisiolukorra õigusmõiste esitab tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
minister

Gert Kaju
gert.kaju@kaitseministeerium.ee